

INSTITUTIONAALNE TOITLUSTAMINE (TEENUS 145)

2024. aasta ülevaade

Institutsionaalse toitlustamise korralduse valdkond hõlmab: toitlustamist haridusasutustes¹, tervishoiu- ja hoolekandeesutustes², kinnipidamisasutustes³.

JÄRELEVALVETEGEVUSTE ANALÜÜS

Ressursi kokkuhoiu ning järelevalve tõhustamise eesmärgil rakendab Terviseamet riskipõhist järelevalvet. 2024. a oli ameti järelevalve ressursid suunatud suurema tähelepanu vajavatele valdkondadele. Institutsionaalsele toitlustamisele kehtivate nõuete täitmist kontrolliti juhtumipõhiselt (eelkõige kontrollid ohu kahtluse alusel, aga ka järelkontrolli vajavate objektide kontrollid).

Eraldi võeti fookusesse turvakoduteenusel olevate laste toitlustust. Keskenduti asutustele, kus lapsed viibivad ööpäevaringselt ning pikaajaliselt, mistõttu eakohase, terviseseisundile vastava toidu saamine on oluline. Kontrollid toimusid kolmes asutuses.

Sotsiaalhoolekandeseadus sätestab turvakoduteenusel kui kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenuse, mille eesmärk on tagada seda vajavatele isikutele ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi. Seadus ei näe ette, kui pikalt turvakoduteenusel lapsele osutada võib, küll aga on riiklik seisukoht, et turvakodus viibimine aeg peab olema võimalikult lühike ning kohalik omavalitsus peab lapse abivajaduse hindama kiirelt ja efektiivselt ning otsustama lapse elukorralduse üle lähtudes tema parimatest huvidest. Praktikas tuleb aga ette väga erinevaid olukordi, mistõttu on laste teenusel viibimine mõnikord pikem, kui see olla võiks.

Kontrollide arvu peegeldab Tabel 1.

Tabel 1

2024. a	2024. a tegutsevate objektide arv	2024. a kontrollimiste arv, kus kontrolliti toitlustamist
Lasteaiad	763	11
Koolid	580	18
Täisk. hoolekandeesutused	245	6
Turvakodud	10	3
Noorte püsilaagrid	26	1
Toit tervishoiuasutustes	47	2
Toit kinnipidamisasutustes	11	1

¹ Tervisekaitse nõuded toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis

² Tervisekaitse nõuded toitlustamisele tervishoiu- ja hoolekandeesutustes

³ Toidunormid kinnipidamisasutustes

Järelevalve andmetel oli enam probleeme toiduenergia sisalduse arvestuse (või selle puudumise) osas ning tehnoloogiliste kaartide koostamise (või nende puudumise) osas. Teine grupp puudusi on seotud menüü mitmekesisusega.

Turvakoduteenusel olevate laste toitlustuse osas oli ühes asutuses tuvastatud liialt palju pooltooteid (nt. pelmeenid, viinerid, purgisupp). Asutuse juhtkond on nõustatud ning on Terviseametiga koostööle ning menüü korrigeerimiseks avatud. Edaspidi asutust nõustatakse vajaduspõhiselt.

Teises turvakodus kontroll tuvastas, et laste toitlustamine on tasakaalustatud, toitev, mitmekesine ja tervislik ning toetab laste tervist. Menüü on koostatud vastavalt [määruse nr 8](#) nõuetele, vastab normidele.

Kolmanda asutuse kontrolli käigus leiti, et koostatud oli menüü koos toiduenergia- ja toitainete arvestusega. Siiski esitatud toiduenergia arvestus ei vastanud kontrolli ajal olnud laste vanuselisele jaotusele. Asutus on võtnud aluseks TAI toiduprogrammi normatiivid, vajadusel suurendavad või vähendavad portsjoni suurust, puu- ja aedviljade kättesaadavust, lisa portsjoni võimalus on samuti tagatud.

KOOSTÖÖ PARTNERITEGA

Lisaks plaanilistele kontrollidele toimub institutsionaalse toitlustamise valdkonnas koostöö partnerite ja teiste ametiasutustega.

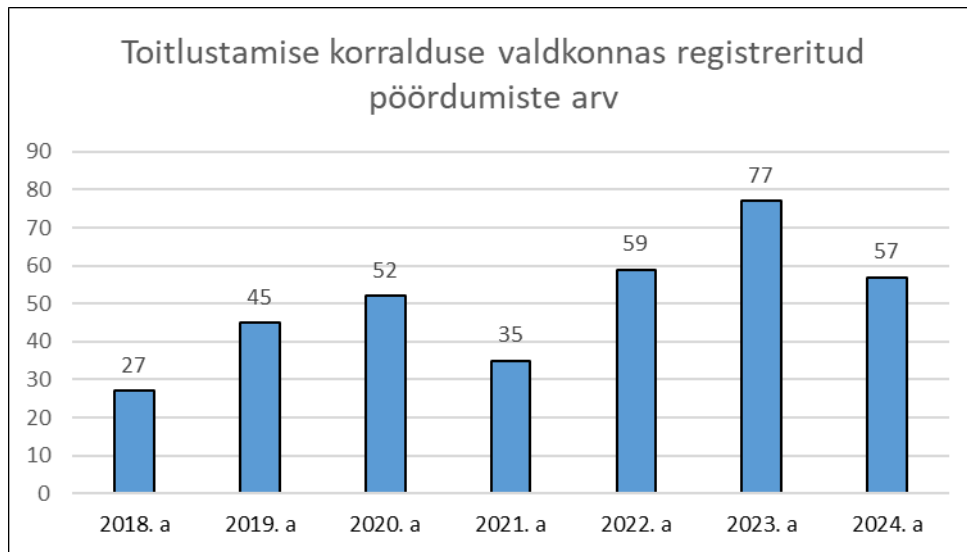
2024. aastal jätkus Tervise Arengu Instituudi juhtimisel 2022. a alustatud riiklike toitumis- ja liikumissoovituste uuendamisprotsess, kuhu on kaasatud Terviseamet. Täpsema info töögrupi tegevustest leidub siit: Terviseinfo.ee .

Ühe pikemaajalise projekti raames kestab Terviseameti Lääne regionaalosakonna ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu koolitoidu projekt. Projekti eesmärk oli hinnata, kuidas on toitlustamine korraldatud, hinnata koolitoidu menüüsid, jälgida õpilaste toitumisharjumusi ja -eelistusi. Huvigrupid on projekti suhtes väga positiivselt meelestatud.

Pöördumised institutsionaalse toitlustamise valdkonnas

Kokku registreeriti 2024. aastal 57 pöördumist institutsionaalse toitlustamise valdkonnas, sh 11 kaebust.

Joonis 1

Suurem osa pöördumistest oli seotud koolide (29) ja lasteaedadega (21). Murede põhjusteks oli arvamus, et toit on ebatervislik, pakutakse liiga palju magustoite ja magustatud jooke. Samuti küsiti eritoidu korraldamise teemal.

Asutusi ja pöördujaid nõustati vastavalt olukorrale, vajalikud meetmed rakendati.

Ühel korral saabus ametile telefonikõne, milles kurdeti statsionaarse taastusravi osakonna toidu osas. Selle alusel oli läbiviidud menetlus ning uuritud täpsemad asjaolud. Pöörduja ning asutus olid asjakohaselt nõustatud.

Kinnipeetavad pöördusid toitlustamist puudutavates küsimustes. Näiteks küsiti, kas toidunõud peavad olema CE-märgisega märgistatud. Tervislikel põhjustel teisiti toituvad kinnipeetavad palusid eridieeti määramist. Pöördumisi oli ka toitude kvaliteedi ning valmistoidu liha koguse osas. Kinnipeetavad olid nõustatud vastavalt pöördumise sisule.